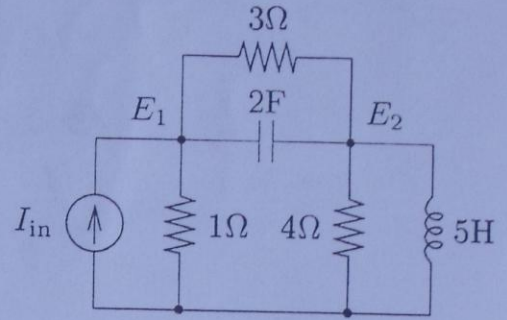

SORULAR

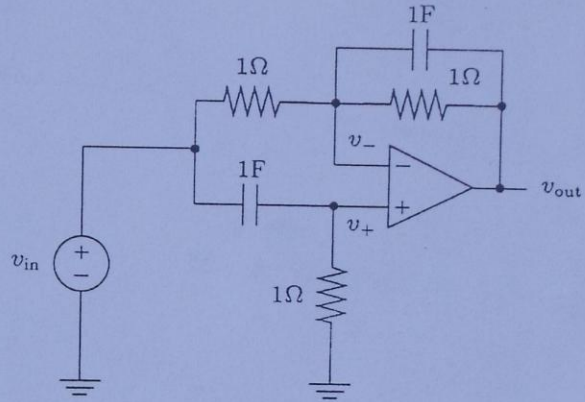
Soru 1: Aşağıdaki şekilde I_{in} giriş kaynak fonksiyonunun darbe (impuls) fonksiyonu olması durumunda:

- Devreyi s-domeninde analiz ediniz.
- E_1 ve E_2 düğüm gerilimlerinin zaman domeni ifadelerini elde ediniz.

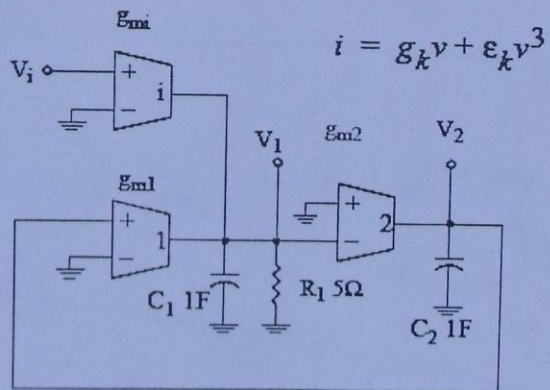

Soru 2: Aşağıdaki devrenin

- $H(s) = \frac{v_{out}}{v_{in}}$ gerilim transfer fonksiyonunu bulunuz.
- v_{in} giriş geriliminin impuls fonksiyonu olması durumunda v_o çıkış geriliminin zaman domeni ifadesi elde ediniz.

Soru 3: Yandaki devrede her bir OTA elemanı $i = g_k v + \epsilon_k v^3$ ile verilen bir kazanç ifadesine sahip olduğuna göre devreye ait durum denklemlerini elde ediniz.

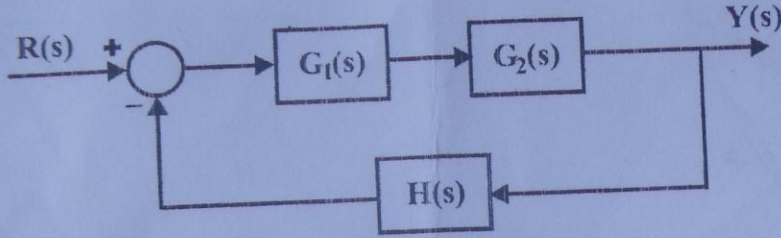

5 Haziran 2009

DEVRE ANALİZİ DERSİ YILSONU SINAVI

SORULAR

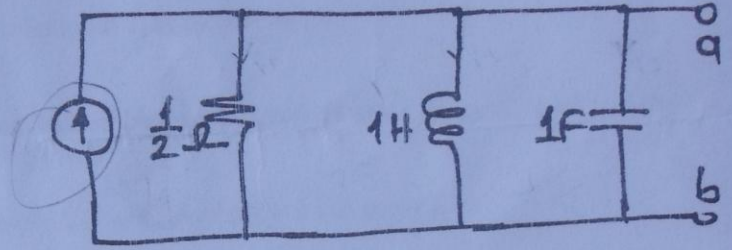
Soru 1: Aşağıdaki şeklin transfer fonksiyonunu kapalı çevrim durumu için bulunuz. (20 puan)

Soru 2: Yandaki şekilde verilen RLC devresinde a-b uçları arasındaki çıkış gerilim ifadesini;

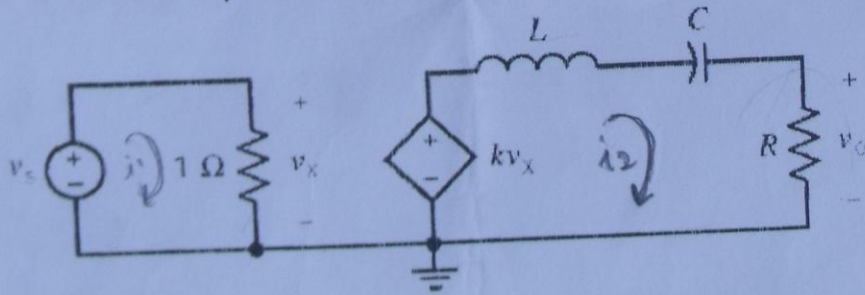
- s-domeninde
- zaman domeninde elde ediniz.

Akım Kaynağı 1A'lık bir impuls (Darbe) fonksiyonudur. Tüm başlangıç değerleri sıfırdır.

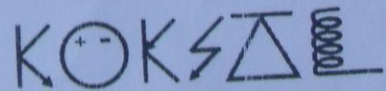
(35 puan)

Soru 3: Aşağıdaki devrede v_s giriş kaynak gerilimi olup birim basamak şeklindedir. Bu devrede R direnci üzerinden alınan çıkış gerilimi $v_o = 5te^{-4t}u(t)$ Volt olup devrenin girişine birim basamak fonksiyonu uygulandığında elde edilen çıktıdır. Bu devrede $L = 1H$ olduğu bilindiğine göre; devreyi LAPLACE DÖNÜŞÜMÜ yöntemini kullanarak analiz ederek R, C ve k değerlerini bulunuz. (45 puan)

NOT: SONUÇLARINIZI KUTUCUK İÇERİSİNE ALINIR.

© BAŞARILAR ☺

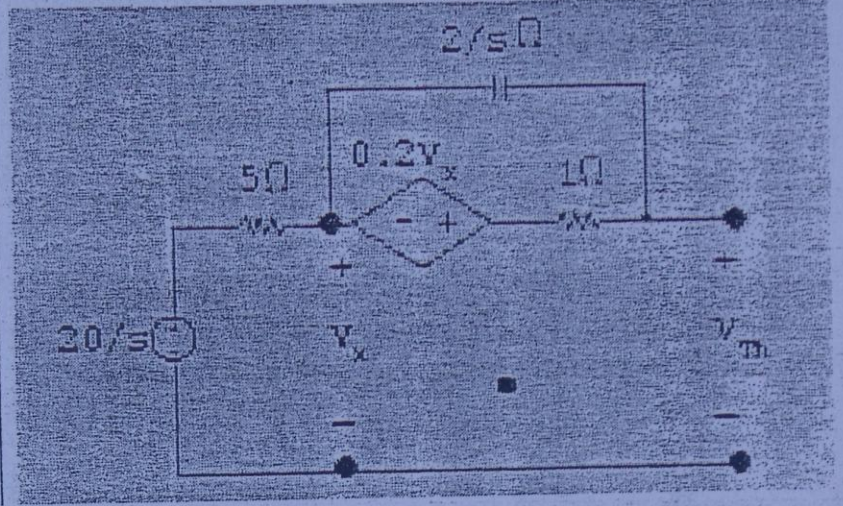

15 Mayıs 2007

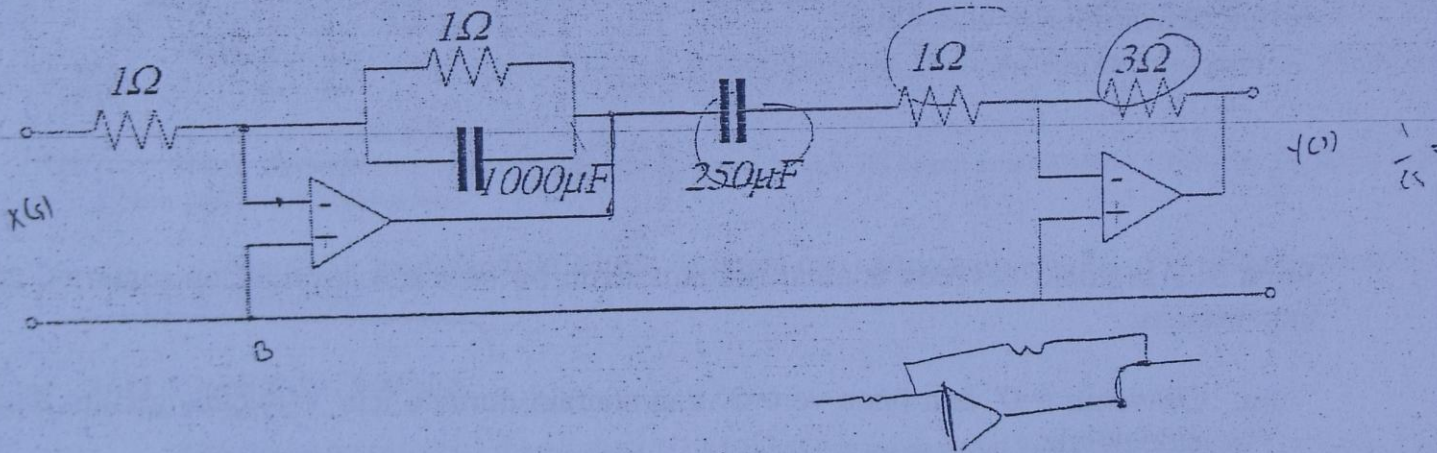
DEVRE ANALİZİ DERSİ 4. QUIZ SINAVI

SORULAR

Soru 1: Yandaki şekilde verilen devrenin Thevenin eşdeğerini bularak eşdeğer devrede çıkış uçlarına $(2+s)\Omega$ luk bir empedansın bağlanması durumunda devreden geçecek akımın s-domeni ve t-domeni değerlerini bulunuz.

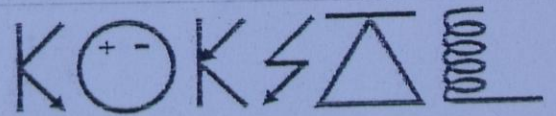

Soru 2:

Yukarıdaki devrenin transfer fonksiyonunu bulunuz.

© BAŞARILAR ©

DEVRE ANALİZİ DERSİ VİZE SINAVI

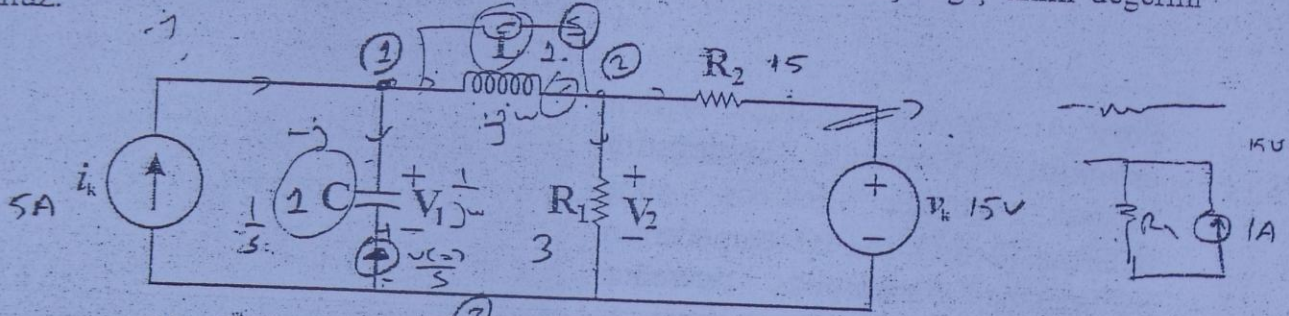
SORULAR

29 Nisan 2007

$$2C = 2 \frac{1}{10} = \frac{2}{10} = \frac{1}{5}$$

Soru 1: Aşağıdaki devrede $L=1$ H, $C=1$ F, $R_1=3 \Omega$, $R_2=15 \Omega$, $i_k=5$ A ve $v_k=15$ V olduğuna göre:

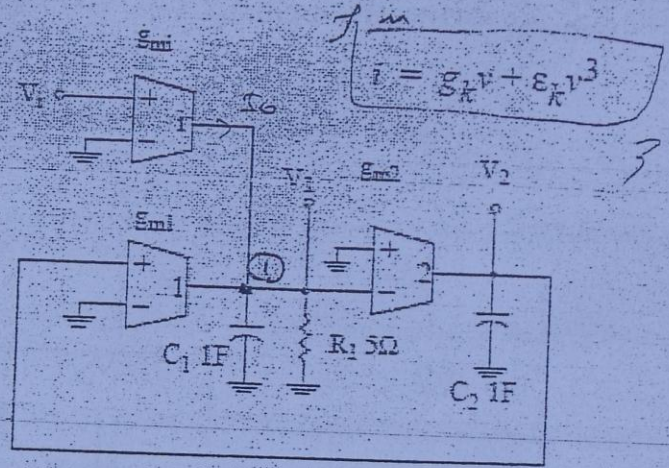
- V_1 ve V_2 gerilim düşüm ifadelerinin zaman domeni ifadelerini bulunuz.
- Kondansatörün başlangıç gerilim değerini ve R_1 direncinin başlangıç akım değerini bulunuz.

$$V(0) = ?$$

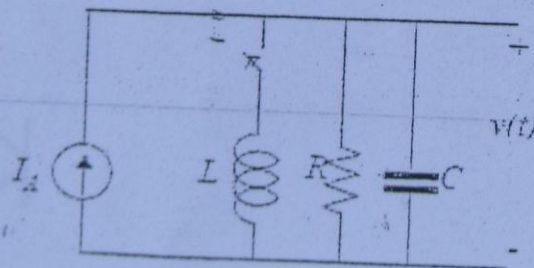
$$I(0) = ?$$

Soru 2: Yandaki devrede her bir OTA elemanı $i = g_k v + \epsilon_k v^3$ ile verilen bir kazanç ifadesine sahip olduğuna göre devreye ait durum denklemlerini elde ediniz.

Soru 3: Aşağıdaki devrede anahtar oldukça uzun bir süre açık tutulduktan sonra $t=0$ anında kapatılmıştır.

- Devrenin $t=0$ ' dan önce ve $t=0$ ' dan sonraki durumu için $V(s)$ çıkış gerilim ifadesini elde ediniz.
- a-şıkında bulduğunuz sonucun zaman domeni ifadesini $I_A=1$ mA, $L=2$ H, $R=1.5$ K Ω , $C=1/6$ μ F değerleri için elde ediniz.
- b-şıkında elde ettiğiniz sonucun $t=0$ anındaki değerlerini hesaplayınız.

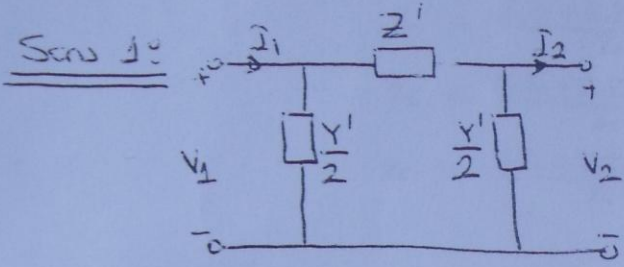
$$\frac{3}{2} \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{4} \cdot 10^3$$

$$\frac{1000}{4}$$

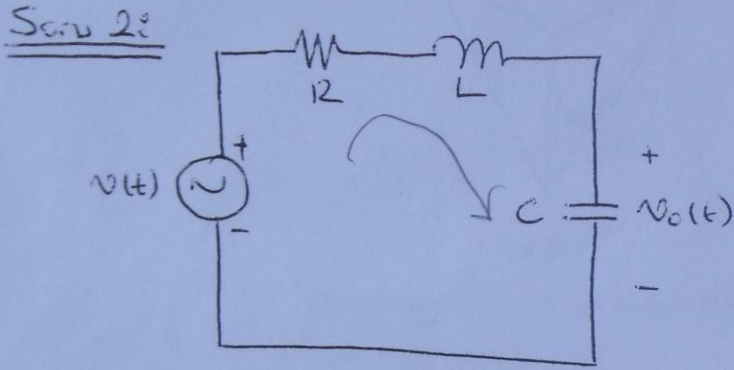
© BAŞARILAR ©

M.C.

SORULAR:

Şekildeki devrenin ABCD parametrelerini devre elemanları cinsinden hesaplayınız.

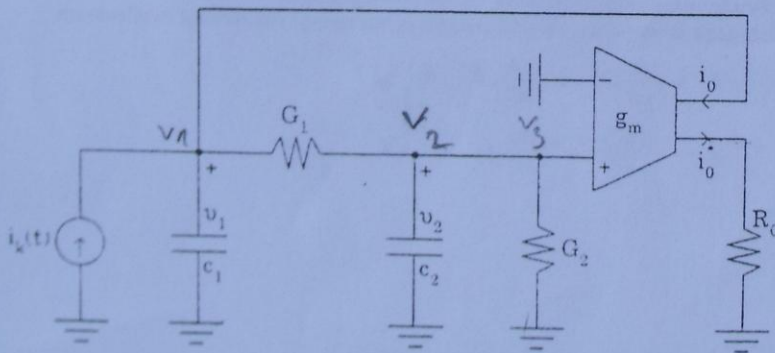

Şekildeki devrenin giriş gerilimi $v(t) = V_m \sin(\omega t)$ olması durumunda $v_0(t)$ çıkış gerilimini Laplace dönüşümü ile bulunuz.

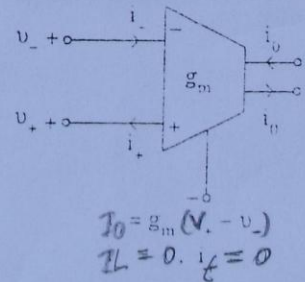
Soru 3: Şekildeki çift-çıkışlı OTA-devresinin durum denklemleri

$$\frac{d}{dt} \begin{bmatrix} v_1(t) \\ v_2(t) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -1 & 1/2 \\ 2 & -4 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} v_1(t) \\ v_2(t) \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} L \\ 0 \end{bmatrix} i_k(t)$$

biçimindedir. Durum modeli yapınca, $I_o(s)/I_L(s)$ akım transfer fonksiyonunu elde ediniz. Elde ettiğiniz bu transfer fonksiyonunun t-domain değeri hesaplayınız.

$C_1 = 1F, C_2 = 1/2 F, G_1 = G_2 = 1\Omega, g_m = 1/2\Omega$

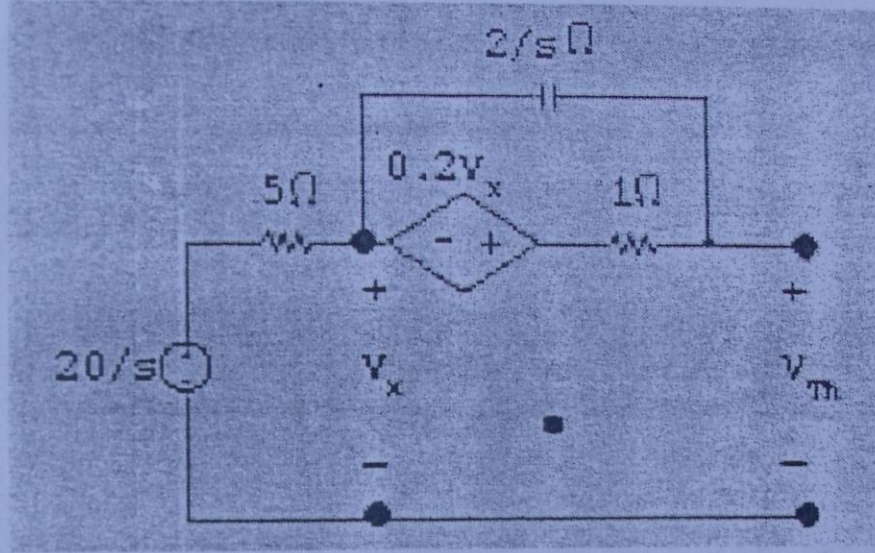
KCKSD

15 Mayıs 2007

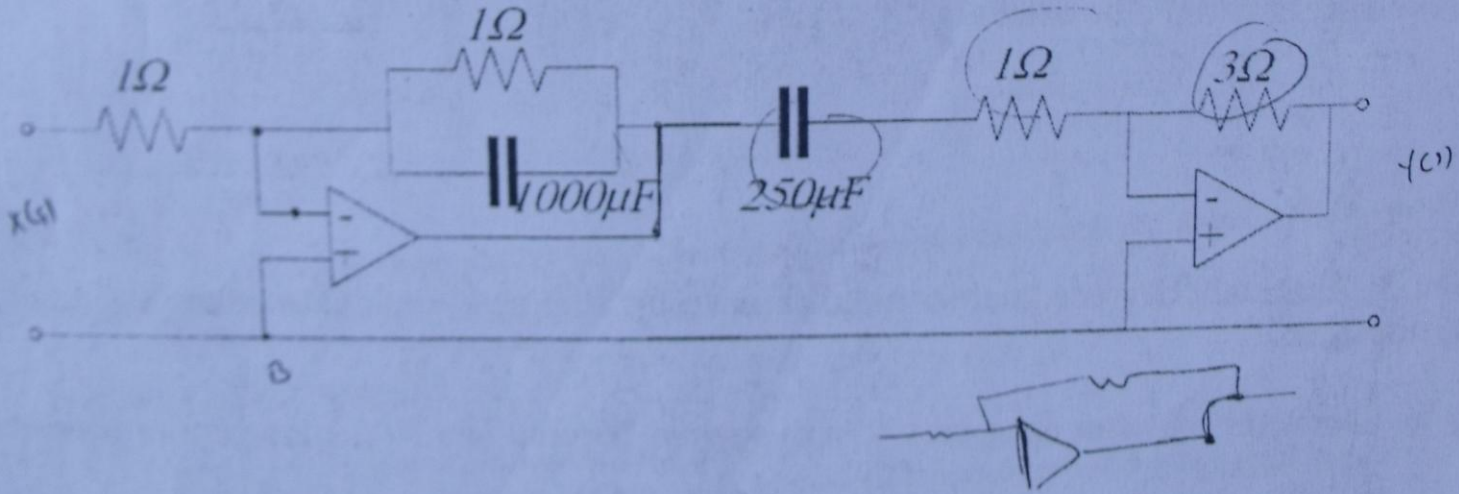
DEVRE ANALİZİ DERSİ 4. QUIZ SINAVI

SORULAR

Soru 1: Yandaki şekilde verilen devrenin Thevenin eşdeğerini bularak eşdeğer devrede çıkış uçlarına $(2+s)\Omega$ luk bir empedansın bağlanması durumunda devreden geçecek akımın s-domeni ve t-domeni değerlerini bulunuz.

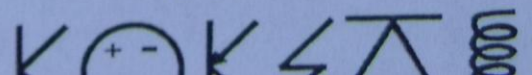

Soru 2:

Yukarıdaki devrenin transfer fonksiyonunu bulunuz.

☺ BAŞARILAR ☺

DEVRE ANALİZİ DERSİ VİZE SINAVI

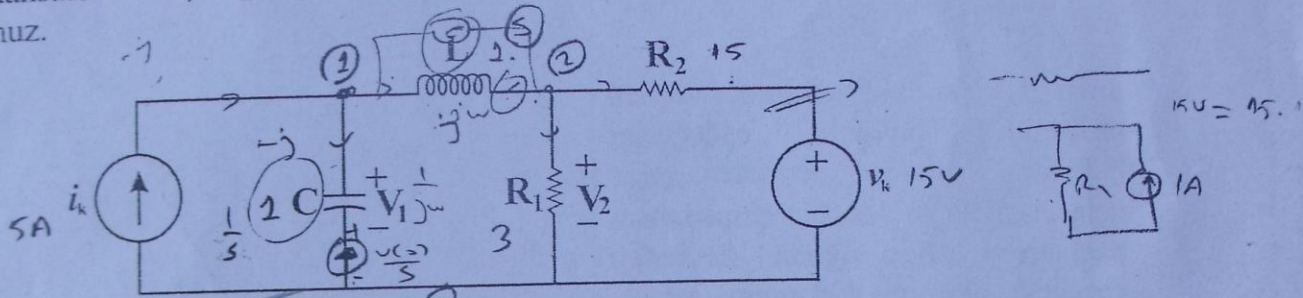
29 Nisan 2007

SORULAR

$2C = 2 \frac{1}{2} = 1$

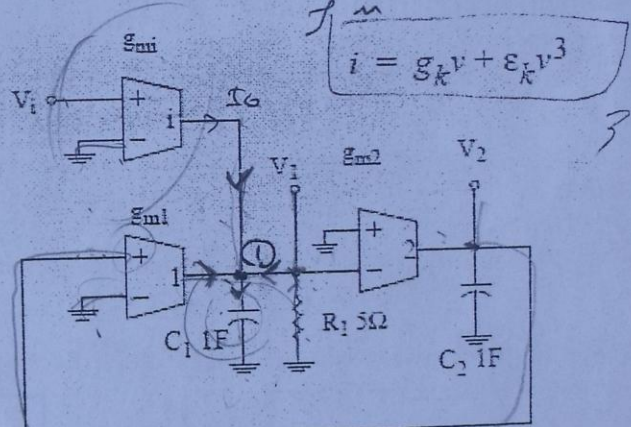
Soru 1: Aşağıdaki devrede $L=1$ H, $C=1$ F, $R_1=3 \Omega$, $R_2=15 \Omega$, $i_k=5$ A ve $v_k=15$ V olduğuna göre:

- V_1 ve V_2 gerilim düşüm ifadelerinin zaman domeni ifadelerini bulunuz.
- Kondansatörün başlangıç gerilim değerini ve R_1 direncinin başlangıç akım değerini bulunuz.

$i(s) = C \cdot s \cdot V(s)$
 $i_c = C \cdot \frac{dV_c}{dt}$

Soru 2: Yandaki devrede her bir OTA elemanı $i = g_k v + \epsilon_k v^3$ ile verilen bir kazanç ifadesine sahip olduğuna göre devreye ait durum denklemlerini elde ediniz.

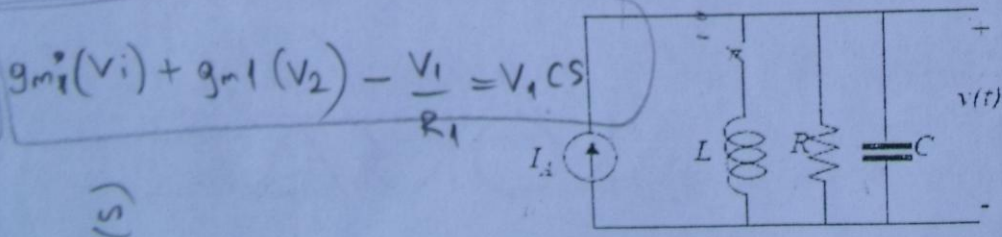

$\frac{1}{Cs} = \frac{V}{i}$ $V = i \cdot R$

$i = g_m (V^+ - V^-)$

Soru 3: Aşağıdaki devrede anahtar oldukça uzun bir süre açık tutulduktan sonra $t=0$ anında kapatılmıştır.

- Devrenin $t=0^-$ dan önce ve $t=0^+$ dan sonraki durumu için $V(s)$ çıkış gerilim ifadesini elde ediniz.
- a-şıkında bulduğunuz sonucun zaman domeni ifadesini $I_A=1$ mA, $L=2$ H, $R=1.5$ K Ω , $C=1/6 \mu$ F değerleri için elde ediniz.
- b-şıkında elde ettiğiniz sonucun $t=0$ anındaki değerlerini hesaplayınız.

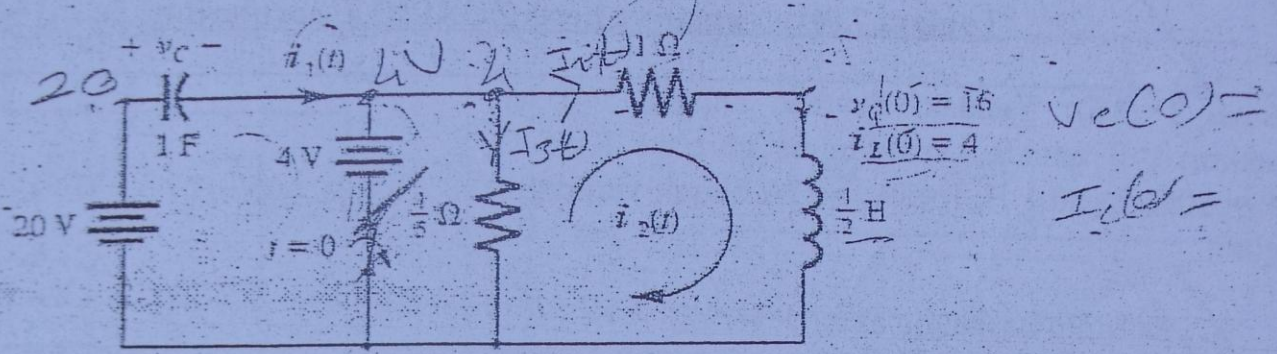
$V_1 = 0$
 $\frac{3}{2} \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{4} \cdot 10^3$
 $\frac{1000}{4}$

DEVRE ANALİZİ DERSİ VİZE SINAVI

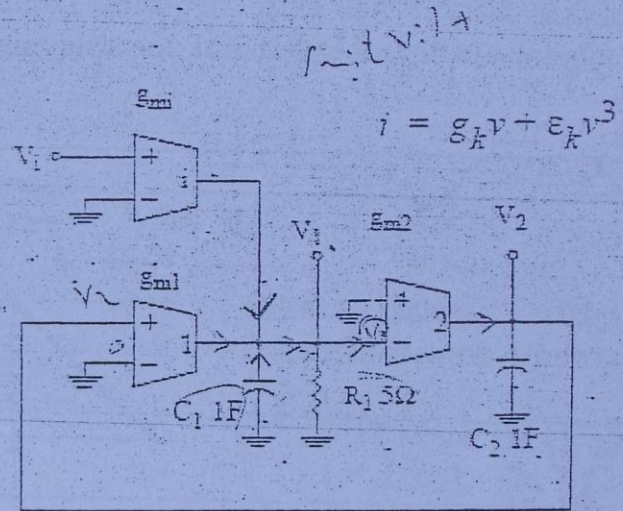
25 Nisan 2008

SORULAR

Soru 1: Aşağıdaki devrede anahtar $t=0$ anına kadar oldukça uzun bir süre kapalı tutulduktan sonra, $t=0$ anında açık konuma getiriliyor. $t>0$ zaman dilimi için $i_1(t)$ ve $i_2(t)$ yi verilen başlangıç değerleri için s-domeninde çözerek zaman domeni ifadesini elde ediniz.

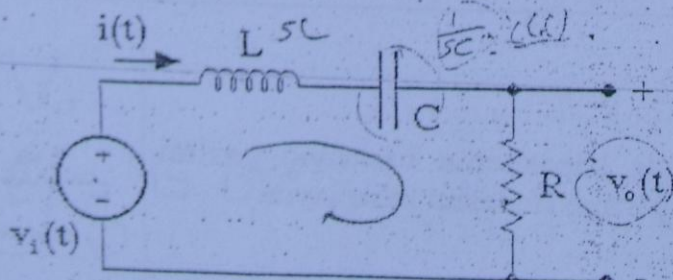

Soru 2: Yandaki devrede her bir OTA elemanı $i = g_k v + \epsilon_k v^3$ ile verilen bir kazanç ifadesine sahip olduğuna göre devreye ait durum denklemlerini elde ediniz.

Soru 3: Aşağıdaki devrenin;

- Genel çözümünü kondansatör ve bobinin başlangıç gerilim ve akım değerleri varmış gibi s-domeninde çözerek zaman domeni ifadesini elde ediniz.
- Devrenin girişindeki gerilim kaynağının birim darbe (impuls) fonksiyonu olması, bobin ve kondansatörün başlangıç değerlerinin sıfıra eşit olması durumunda devreden akacak akımın zaman domeni ifadesini Laplace yöntemi ile elde ediniz.

$$i(t) = \frac{1}{L} \int v_C(t) dt$$

$$v_C(t) = C \int i(t) dt$$

$$v_C(t) = C \int i(t) dt$$

$$v(t) = v_C(t) + v_R(t) + v_L(t)$$

$$v(t) = \frac{1}{5C} + (5H + 10) \cdot i(t)$$

DĖVRE ANALİZİ DERSİ FİNAL SINAVI

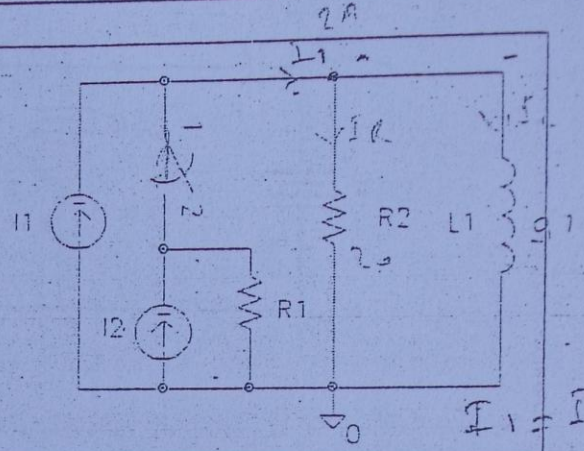
8 Haziran 2008

SORULAR

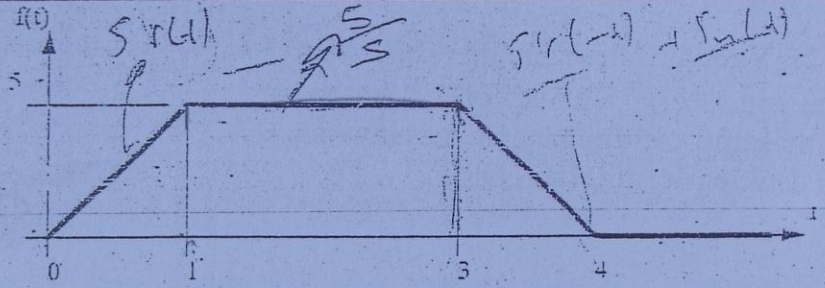
Toplam 7 soru vardır ve hepsi ZORUNLU sorulardır.

Soru 1 (15): Yandaki devrede anahtar $t < 0$ için açıktır. $t > 0$ anında kapatıldığına göre ve $R_1 = 5 \Omega$, $R_2 = 20 \Omega$, $L_1 = 0.1 \text{ H}$, $I_1 = 2 \text{ A}$, $I_2 = 3 \text{ A}$ olarak verildiğine göre;

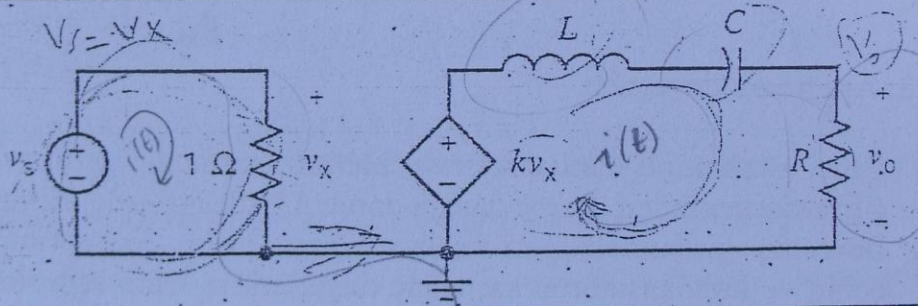
- a. Bobinin başlangıç akım değerini, $t = 0$ ✓
 b. Bobinin kararlı hal akım değerini Laplace dönüşüm yöntemini kullanarak hesaplayınız.

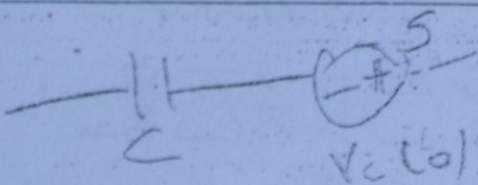
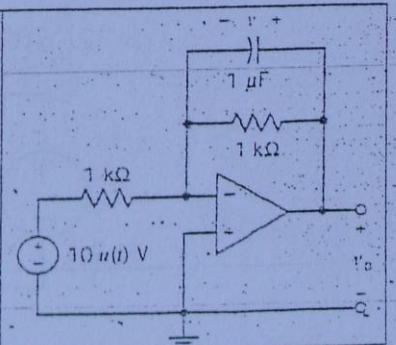
Soru 2 (10): Yandaki şekilde verilen işaretin s-domeni ifadesini bulunuz.

Soru 3 (15): Yandaki devrenin adım tepkisi için çıkış gerilimi ifadesi: $v_o = 5e^{-t} \sin(2t)u(t) \text{ V}$ şeklinde verildiğine göre devre elemanlarının değerlerini hesaplayınız.

Soru 4 (10): Yandaki devrede kapasitenin başlangıç gerilim değeri 5 Volt ise $t > 0$ için çıkış gerilim ifadesini hesaplayın.

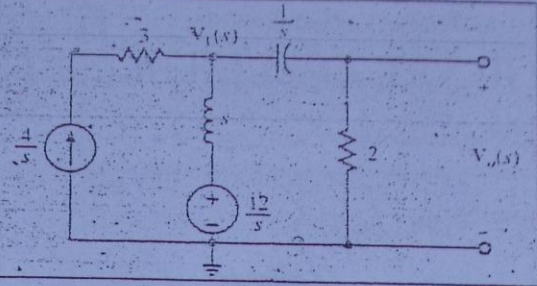

$$A_0 = \frac{10}{5 \cdot (1 + j\omega)} \quad \Delta = 10$$

$$\frac{10}{5} = \frac{A}{5} + \frac{1}{1 + j\omega} \quad 10 = A + 1$$

Soru 5 (15): Yandaki devrede V_o çıkış gerilimini Thevenin teoremi yardımıyla ve Laplace dönüşümü kullanarak bulunuz.

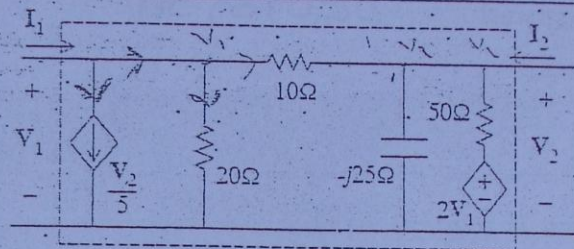
$V_c(s) = 0$

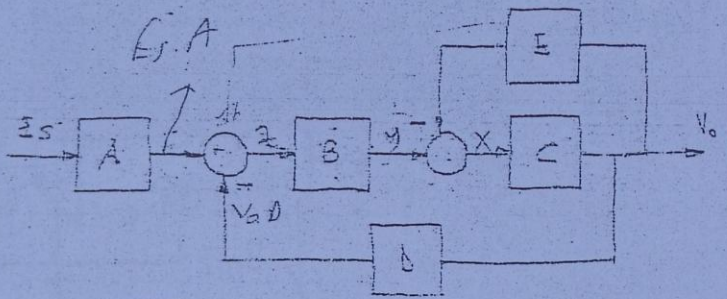
Soru 6 (20): Yandaki devrenin y-parametrelerini aşağıdaki tanım için hesaplayınız.

$$\begin{pmatrix} I_1 \\ I_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} y_{11} & y_{12} \\ y_{21} & y_{22} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} V_1 \\ V_2 \end{pmatrix}$$

hesaplayınız.

Soru 7 (15): Yandaki kontrol sistemini indirgeyerek V_o/E_s transfer fonksiyonunu elde ediniz.

$$\begin{aligned} -E \cdot V_o + X \cdot C &= V_o \\ -E \cdot C \cdot V_o + X \cdot C &= V_o \\ V_o (1 + EC) &= X \cdot C \\ V_o &= \frac{X \cdot C}{1 + EC} \end{aligned}$$

$$Z = \frac{ABC}{1 + BCD + CE}$$

$$\frac{\frac{BC}{1+EC}}{1 + \frac{BCD}{1+EC}} = \frac{BC}{1+EC + BCD}$$

$$\begin{aligned} &= A \cdot E_s = D \cdot V_o \\ &= B \cdot Z = A \cdot B \cdot E_s - B \cdot D \cdot V_o \\ &= Y - E \cdot V_o \\ &= A \cdot B \cdot E_s - B \cdot D \cdot V_o - E \cdot V_o = A \cdot B \cdot E_s - V_o (BD + E) \\ &= (C \cdot X) \Rightarrow V_o = \frac{A \cdot B \cdot C \cdot E_s}{1 + C(BD + E)} \end{aligned}$$

1/s + EC

DEVRE ANALİZİ DERSİ 4. ve 5. QUIZ SINAVI SORULARI

26 Mayıs 2006

Öğrencinin;

Adı Soyadı

Mehmet KESER

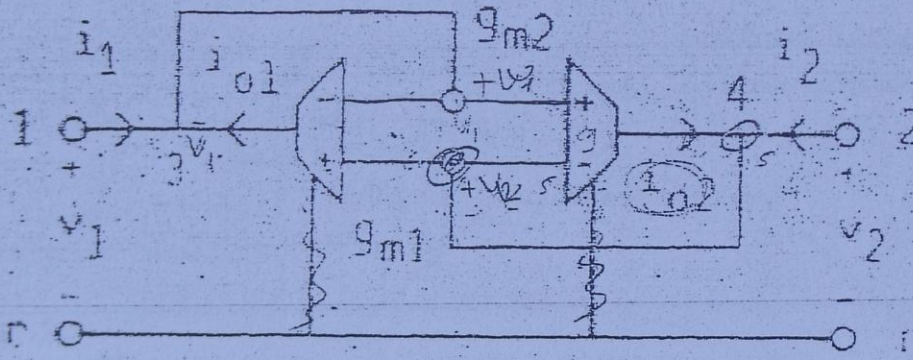
Numarası

060705001

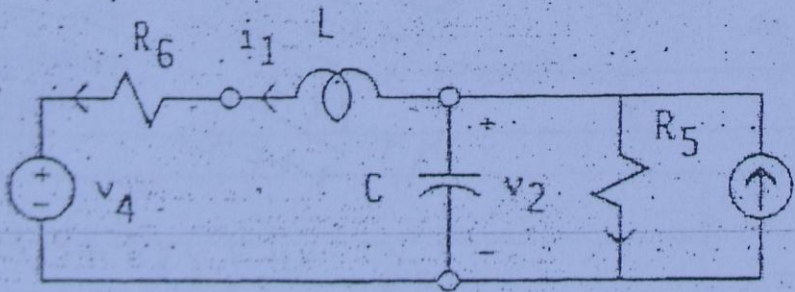
İmzası

SORULAR

Soru 1: (Quiz 4) Aşağıdaki devrede i_1 ve i_2 akımlarını v_1 ve v_2 gerilimleri cinsinden bularak devrenin analizini yapınız. Bu devrede eğer $g_{m1}=g_{m2}=g_m$ olarak alınırsa bulacağınız tanım ifadeleri ışığında devrenin ne devresi olabileceği hakkında bir fikir beyan ediniz.

Soru 2: (Quiz 5) Aşağıda verilen devrenin durum denklemlerini çıkartarak durum değişkenlerine ait öz çözümleri bulunuz.

$v_4 = u(t) V$

$i_3 = u(t) A$

$i_1(0^-) = 1 A, v_2(0^-) = -1 V$

BAŞARILAR.

1. a) Şekil 1'deki devrede $t=0$ 'da anahtar konum değiştirilmektedir. Anahtar 1 konumundayken devre sürekli halde olduğuna göre $i(t)$ 'nin $t=0^+$ 'daki değerini çevre akı artışı denklemlerinden yararlanarak hesaplayınız.
b) Laplace dönüşümünden yararlanarak $v(t)$ gerilimini, $t \geq 0^-$ değerleri için bulunuz.

2. a) Durum denklemleri

$$\frac{d}{dt} \begin{bmatrix} v_1 \\ v_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 1 & -2+\mu \end{bmatrix} \begin{bmatrix} v_1 \\ v_2 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \end{bmatrix} e \quad \text{ve} \quad \begin{bmatrix} v_1(0^-) \\ v_2(0^-) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

olan devrenin kararlı olması için μ 'nın sağlanması gerekli koşulu bulunuz.

b) Bu devrenin $\phi(t)$ durum geçiş matrisini $\mu=0$ için bulunuz. v_1 ve v_2 'nin öz görünüm bileşenlerini $\phi(t)$ 'den yararlanarak hesaplayınız.

c) Laplace dönüşümünden yararlanarak v_1 ve v_2 'nin zorlanmış görünüm bileşenlerini bulunuz.

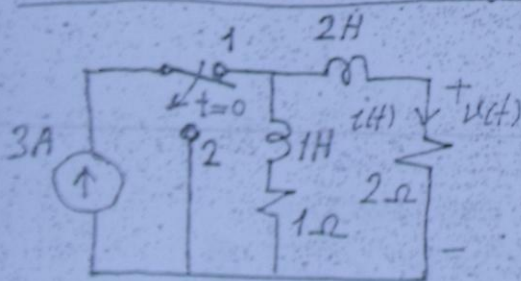
3. a) Şekil 2'deki devrenin düğüm ve ek denklemlerini s-domeninde yazınız.

b) $V_3(s)/V_k(s)$ gerilim transfer fonksiyonunu hesaplayınız.

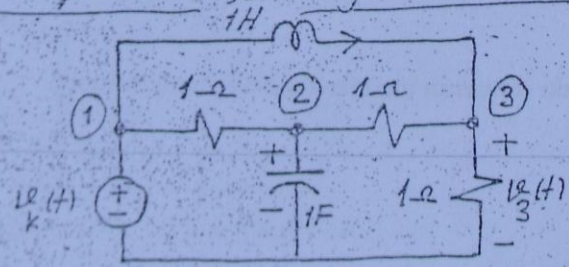
c) $v_k(t) = \cos t$ V için v_3 'ün sinüsoidal sürekli hal bileşenini bulunuz.

4. a) Şekil 3'teki 2-kapılıların ABCD parametrelerini elde ediniz.

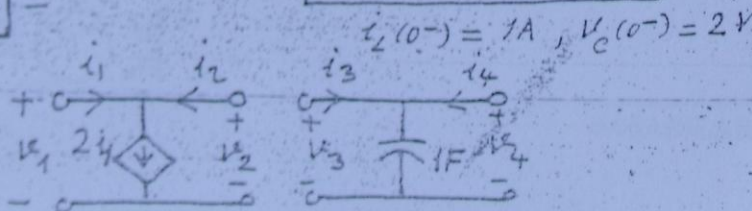
b) Bulduğunuz zincir parametrelerinden yararlanarak, bu 2-kapılıları aralarında kaskad bağlayarak elde edeceğiniz yeni 2-kapılının giriş empedans fonksiyonunu bulunuz.

Şekil 1

Şekil 2

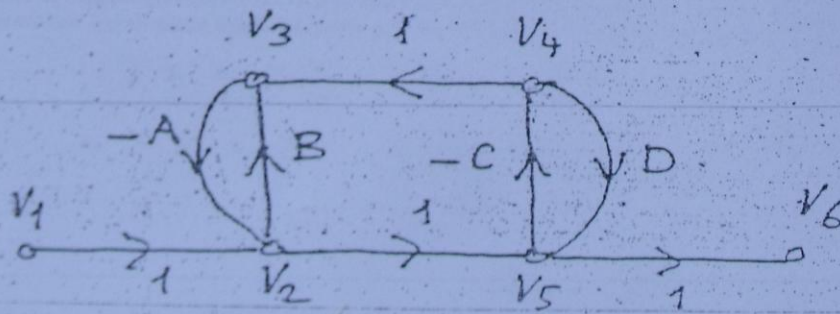
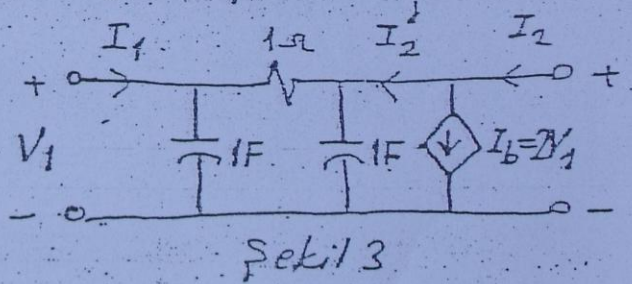
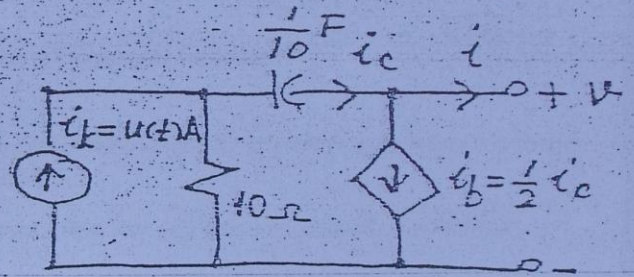
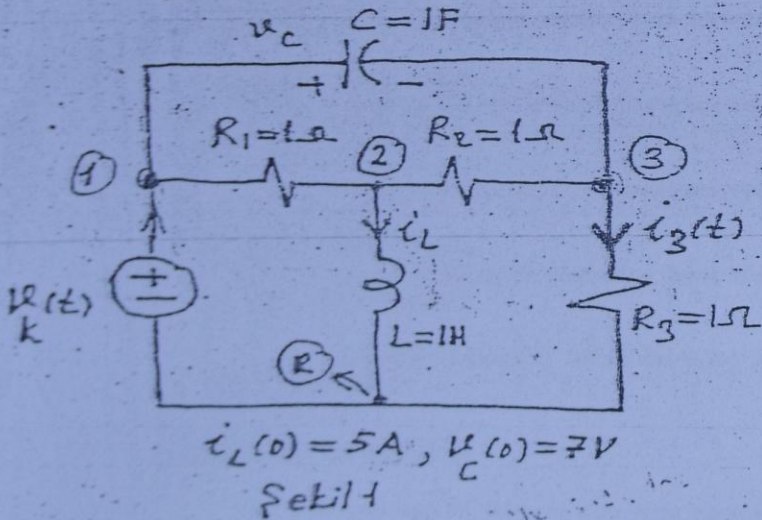
Şekil 3

1. a) Şekil 1'deki devrenin düğüm ve ek denklemlerini s-domeninde yazınız.
- b) $I_3(s) / V_k(s)$ transfer admitansı fonksiyonunu bulunuz.
- c) $V_k(t) = \cos t$ v. olması durumunda $i_3(t)$ 'nin sinusoidal sürekli hal bileşenini hesaplayınız.

2. a) Şekil 2'deki devrenin Norton eşdeğerini s-domeninde ve ilk koşullar sıfırken elde ediniz.
- b) Bulduğunuz eşdeğer devreden yararlanarak $V_o(t)$ çıkış devre geriliminin zamanmış görünüm bileşenini hesaplayınız.

3. a) Şekil 3'deki devrenin y_{ij} parametrelerini bulunuz.
- b) A, B, C ve D parametrelerini hesaplayınız.
- c) Çıkış kapısına 1Ω 'luk direnç bağlandığında $G_{21} = \frac{V_2(s)}{V_1(s)}$ gerilim transfer fonksiyonunu elde ediniz.

4. a) Şekil 4'deki işaret-akış diyagramına ilişkin denklem takımını yazınız.
- b) V_3 / V_1 kazancını Mason'ın kazanç formülünden yararlanarak bulunuz.

Öğrencinin;

Adı-Soyadı :

Numarası :

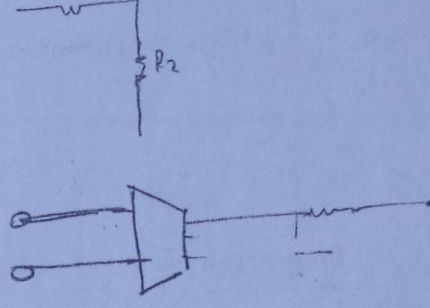
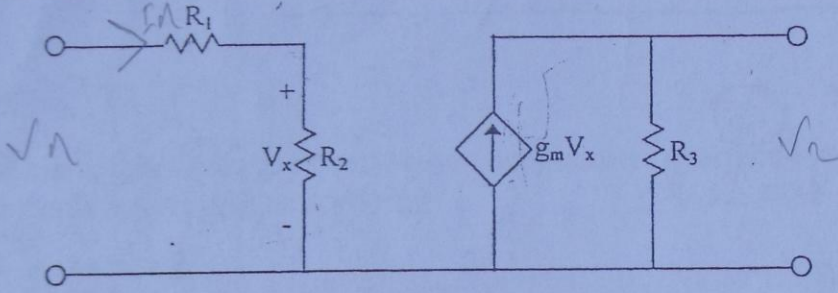
İmzası :

10/01
RLC
ABCD zincir

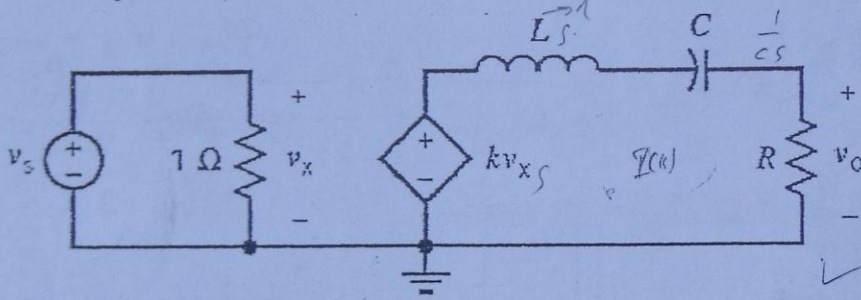
Süre : 50 dakikadır.

SORULAR

Soru 1: (25 puan) Aşağıdaki devrenin ABCD parametrelerini bulunuz.

Soru 2: (40 puan) Aşağıdaki devrede v_s giriş kaynak gerilimi olup birim basamak şeklindedir. Bu devrede R direnci üzerinden alınan çıkış gerilimi $v_o = 5te^{-4t}u(t)$ Volt olup devrenin girişine birim basamak fonksiyonu uygulandığında elde edilen çıktıdır. Bu devrede $L = 1H$ olduğu bilindiğine göre; devreyi **LAPLACE DÖNÜŞÜMÜ** yöntemini kullanarak analiz ederek R, C ve k değerlerini bulunuz.

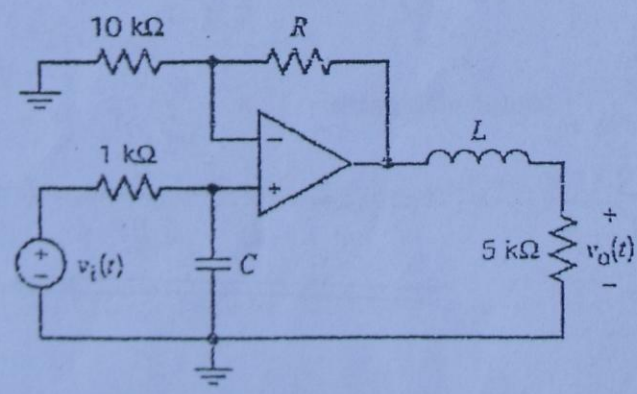
$$U_o(s) = 5(e^{-4t})^4$$
$$v_x(s) = ?$$

$$-k \cdot v_x(s) + sL I(s) + \frac{1}{sC} I(s) + R I(s) = 0$$

Soru 3: (35 puan) Aşağıdaki devrede $v_i(t)$ giriş kaynak gerilimi ve $v_o(t)$ çıkış gerilimi olmak üzere

devrenin transfer fonksiyonunun $H(s) = \frac{V_o(s)}{V_i(s)} = \frac{15 \cdot 10^6}{(s+2000)(s+5000)}$ şeklinde olabilmesi için R, L ve

C değerleri ne olmalıdır?

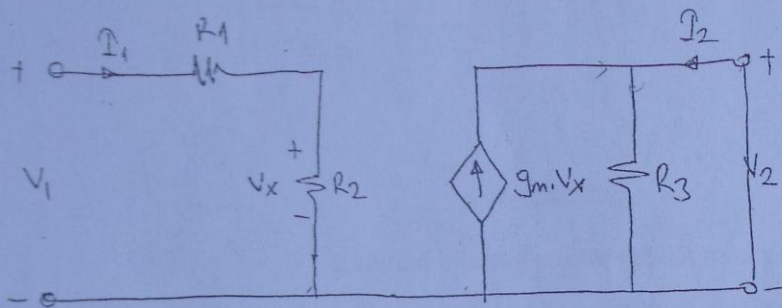
$$I(s) \left[s + \frac{1}{sC} \right] = 0$$
$$I(s) \left[\frac{s^2 + 1/k}{sC} \right]$$
$$I(s) \left[\frac{s^2 + \frac{1}{2}}{s} \right] = v(s) \cdot k$$
$$\frac{5(s+4)^2}{R}$$

BAŞARILAR.

DEVRE ANALİZİ DERSİ

VİZE ÇÖZÜMLERİ

f: Serisi

ABCD = ?

$V_1 = I_1 \cdot (R_1 + R_2)$ (5P)
  $V_x = I_1 \cdot R_2$ (5P)

$$\begin{bmatrix} V_1 \\ I_1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} A & B \\ C & D \end{bmatrix} \begin{bmatrix} V_2 \\ -I_2 \end{bmatrix}$$

Güç dengelem denklemleri:

$$\frac{V_2}{R_3} - g_m \cdot V_x = I_2 \Rightarrow \frac{V_2}{R_3} - g_m \cdot I_1 \cdot R_2 = I_2 \quad (5P)$$

$$V_1 = A \cdot V_2 - B \cdot I_2$$

$$I_1 = C \cdot V_2 - D \cdot I_2$$

$$A = \frac{V_1}{V_2} \Big|_{I_2=0} \quad g_1 = \frac{V_1 - V_x}{R_1}$$

$$\Rightarrow I_1 = \frac{V_2}{R_2 \cdot R_3 \cdot g_m} - \frac{I_2}{g_m \cdot R_2} \quad (5P)$$

$$V_x = I_1 \cdot R_2$$

$$V_2 = g_m \cdot V_x \cdot R_3$$

$$V_2 = g_m \cdot R_3 \cdot I_1 \cdot R_2$$

$$\begin{bmatrix} V_1 \\ I_1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ \frac{1}{R_2 \cdot R_3 \cdot g_m} & \frac{1}{g_m \cdot R_2} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} V_2 \\ -I_2 \end{bmatrix}$$

$$V_1 = I_1 \cdot R_1 + V_x$$

$$V_1 = I_1 \cdot R_1 + I_1 \cdot R_2$$

$$V_2 = g_m \cdot R_3 \cdot \frac{V_1 - V_x \cdot R_3}{R_1}$$

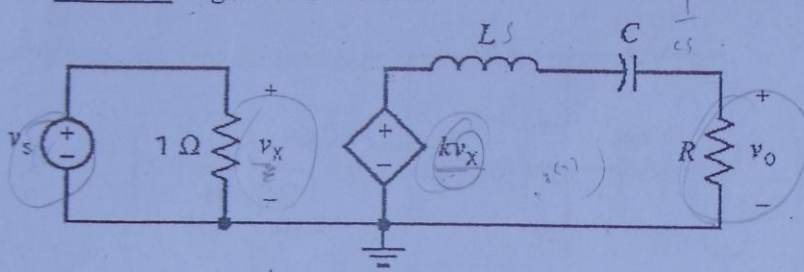
$$V_2 = V_1 \cdot g_m \cdot R_3^2$$

$A=0, \quad B=0$

$$C = \frac{1}{R_2 \cdot R_3 \cdot g_m}$$

$$D = \frac{1}{g_m \cdot R_2}$$

Soru 2: (40 puan) Aşağıdaki devrede v_s giriş kaynak gerilimi olup birim basamak şeklindedir. Bu devrede R direnci üzerinden alınan çıkış gerilimi $v_o = 5te^{-4t}u(t)$ Volt olup devrenin girişine birim basamak fonksiyonu uygulandığında elde edilen çıktıdır. Bu devrede $L = 1H$ olduğu bilindiğine göre; devreyi LAPLACE DÖNÜŞÜMÜ yöntemini kullanarak analiz ederek R, C ve k değerlerini bulunuz.

$$u(t) = \frac{1}{s}$$

$$V_o(s) = R I(s) \Rightarrow$$

$$-k \cdot v_s(s) + I(s) + \frac{1}{sC} I(s) + R I(s) = 0$$

$$I(s) \left[sL + \frac{1}{sC} + R \right] = k \cdot v_s(s) \frac{1}{s}$$

$$\frac{I(s)}{sC} \left[s^2 + \frac{1}{LC} + \frac{Rs}{LC} \right]$$

Cevap 2:

Devrenin sol tarafındaki çevrede çevre denklemleri uyarınca $v_x = v_s$ dir. Sağ taraftaki devre için çevre denklemleri yazılacak olursa:

$V_L + V_C + V_o - k v_x = 0$ dir. $V_L(s) = I(s)sL$, $V_C(s) = I(s)/sC$, $V_o(s) = I(s)R$, ve $I(s)$ çevre denklemini göstermek üzere:

$$\frac{s^2 LC + 1 + R s C}{sC}$$

$$R \cdot \frac{L}{sC} \left(s^2 + \frac{R}{L} s + \frac{1}{LC} \right)$$

$f(5te^{-4t}u(t)) = 5/(s+4)^2$ olduğu göz önüne alınırsa:

(8p)

$$V_o(s) = \frac{\frac{kR}{L}}{s^2 + \frac{R}{L}s + \frac{1}{LC}} = \frac{5}{(s+4)^2}$$

(8p)

olarak elde edilir. Kutuplar birbirine eşitlenirse:

$$s_{1,2} = \frac{-\frac{R}{L} \pm \sqrt{\left(\frac{R}{L}\right)^2 - \frac{4}{LC}}}{2} = -4 \pm j0$$

(8p)

$$\frac{R^2}{L^2} - \frac{4}{LC} = 0$$

Ve

$$\frac{R}{2L} = 4, \quad R = 2\sqrt{\frac{L}{C}} \quad \text{and} \quad \frac{kR}{L} = 5$$

(8p)

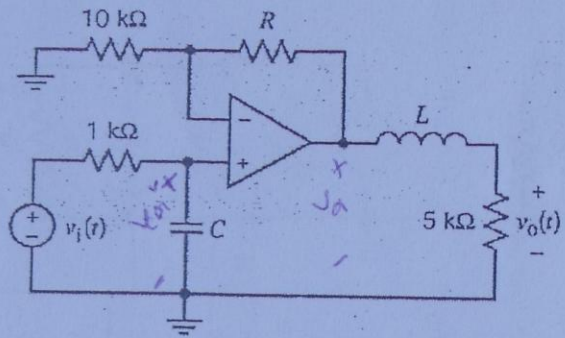
olarak bulunur.

Buradan; $L=1H$ olarak alınırsa, $k=0.625$, $R=8\Omega$, ve $C=0.0625F$ olarak bulunur.

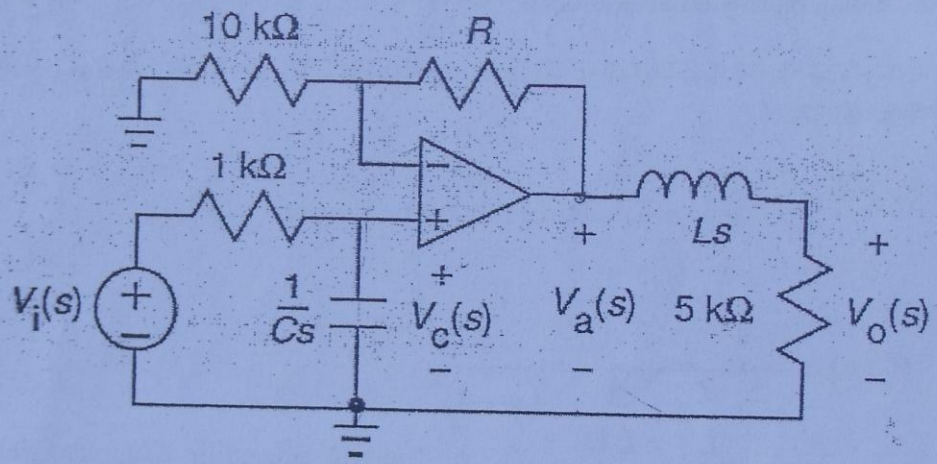
(8p)

Soru 3: (35 puan) Aşağıdaki devrede $v_i(t)$ giriş kaynak gerilimi ve $v_o(t)$ çıkış gerilimi olmak üzere devrenin transfer fonksiyonunun $H(s) = \frac{V_o(s)}{V_i(s)} = \frac{15 \cdot 10^6}{(s+2000)(s+5000)}$ şeklinde olabilmesi için R, L ve C değerleri ne olmalıdır?

Çözüm 3: Devre düzenlenecek olursa:

Haline gelir. Op-ampın (-) girişi için düğüm denklemini yazılacak olursa:

$$V_a(s) = \left(1 + \frac{R}{10000}\right) V_c(s) \quad (3,5p)$$

olduğu görülür. Benzer şekilde (+) giriş için ve Vs için düğüm denklemleri yazılacak olursa:

$$\frac{V_c(s) - V_i(s)}{1000} + CsV_c(s) = 0 \quad \text{and} \quad \frac{V_o(s) - V_a(s)}{Ls} + \frac{V_o(s)}{5000} = 0$$

Buradan transfer fonksiyonu elde edilecek olursa:

$$V_c(s) - V_i(s) + 1000 \cdot C \cdot s \cdot V_c(s) = 0 \quad V_i(s)$$

$$V_c(s) (1 + 1000 \cdot C \cdot s) = V_i(s)$$

$$V_c(s) = \frac{V_i(s)}{1 + 1000 \cdot C \cdot s}$$

$$H(s) = \frac{\frac{1}{1000C} \left(1 + \frac{R}{10000}\right) \frac{5000}{L}}{\left(s + \frac{1}{1000C}\right) \left(s + \frac{5000}{L}\right)} \quad (3,5p)$$

Olarak bulunur. Her iki denklem birbirine eşitlenirse:

$$\left(s + \frac{1}{1000C}\right) = (s + 2000) \quad \text{or} \quad \left(s + \frac{1}{1000C}\right) = (s + 5000) \quad (3,5p)$$

$$\left(s + \frac{5000}{L}\right) = (s + 2000) \quad \text{or} \quad \left(s + \frac{5000}{L}\right) = (s + 5000) \quad (3,5p)$$

$$\frac{1}{1000C} \left(1 + \frac{R}{10000}\right) \frac{5000}{L} = 15 \times 10^6 \quad (3,5)$$

olacağı açıktır. Burada çözüm tek değildir ve çözümün birisi:

$$\left(s + \frac{1}{1000C}\right) = (s + 2000) \Rightarrow C = 0,5 \mu\text{F} \quad (3,5p)$$

olarak bulunur.

$$\left(s + \frac{5000}{L}\right) = (s + 5000) \Rightarrow L = 1 \text{ H} \quad (3,5p)$$

$$\frac{1}{1000(0,5 \times 10^6)} \left(1 + \frac{R}{10000}\right) \frac{5000}{1} = 15 \times 10^6 \Rightarrow R = 5 \text{ k}\Omega \quad (3,5p)$$

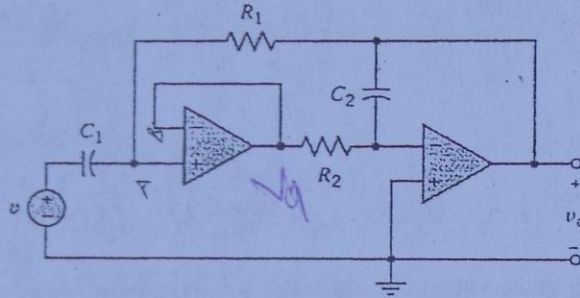
Adı-Soyadı :

Numarası :

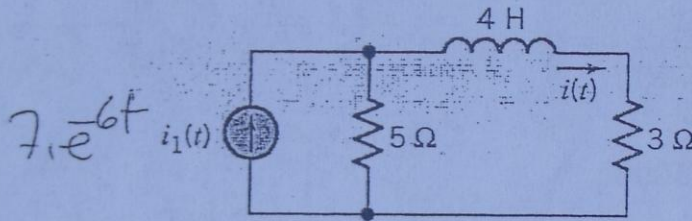
İmzası :

SORULAR

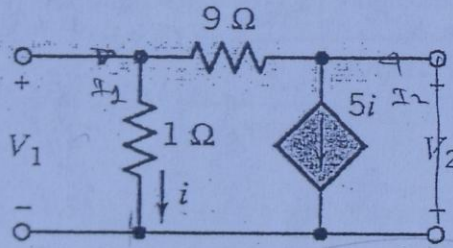
Soru 1: Aşağıdaki devrenin Transfer Fonksiyonunu Laplace Dönüşümü yöntemini kullanarak $H(s)=a.s/(s^2+b.s+c)$ formatında elde ediniz.

Soru 2: Aşağıdaki devrede bobinin başlangıç şartının sıfır olduğu durum için $i(t)$ akımının zaman domeni ifadesini elde ediniz.

Soru 3: Aşağıdaki devrenin h-parametrelerini elde ediniz.

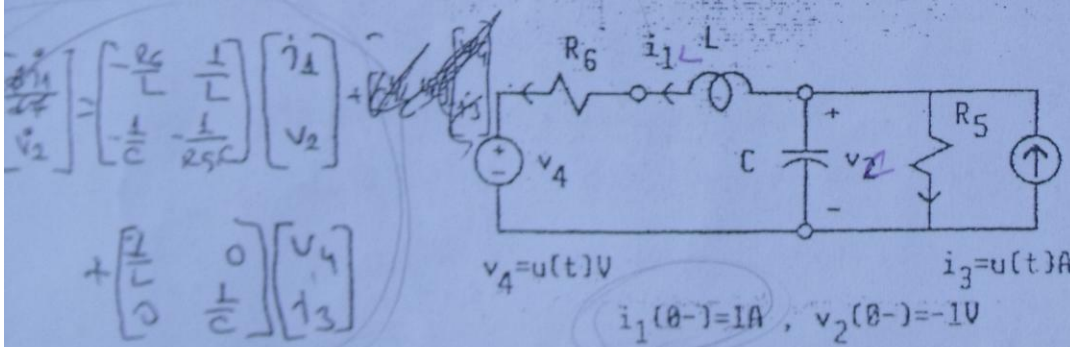
$$\begin{bmatrix} V_1 \\ I_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} h_{11} & h_{12} \\ h_{21} & h_{22} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} I_1 \\ V_2 \end{bmatrix}$$

$$V_1 = h_{11} \cdot I_1 + h_{12} \cdot V_2$$

$$I_2 = h_{21} \cdot I_1 + h_{22} \cdot V_2$$

$$h_{11} = \left. \frac{V_1}{I_1} \right|_{V_2=0}$$

Soru 4: Aşağıda verilen devrenin durum denklemlerini çıkartarak durum matrisini bulunuz.

$$i_1 R_6 + L \frac{di_1}{dt} + v_4 = v_2$$

$$i_1 + C \frac{dv_2}{dt} + \frac{v_2}{R_5} - i_3 = 0$$

$$\frac{di_1}{dt} = \frac{v_2}{L} - \frac{v_4}{L} - i_1 \frac{R_6}{L}$$

BAŞARILAR.

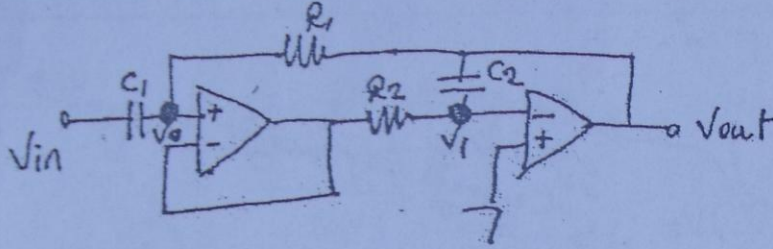
$$\frac{dv_2}{dt} - \frac{i_3}{C} - \frac{v_2}{RC} - \frac{di_1}{dt}$$

GEBZE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ
MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ
SINAV KAĞIDI

ÖĞRENCİNİN _____
ADI : _____
SOYADI : _____
BÖLÜMÜ : _____

TARİH : ___/___/200___
NO : _____
SINIFI : _____
ALDIĞI NOT : _____

solu:
⇒ Devrenin transfer fonksiyonunu bulunuz.

1. denklemin
$$(V_0 - V_{in}) \cdot sC_1 + \frac{V_0 - V_{out}}{R_1} = 0$$

2. denklemin
$$\frac{V_0 - V_1}{R_2} + (V_1 - V_{out}) \cdot sC_2 = 0$$

$V_1 = 0$

Bu iki denklemin
diğer noktalarına
göre yazdık.

$$(R_1 C_1 s + 1) V_0 = R_1 C_1 s V_{in} + V_{out} \quad (\text{ilk denklemin bu hale geldi})$$

$$V_0 = -R_2 C_2 s V_{out} \quad (\text{ikinci denklemin sadeleşti})$$

$$\frac{V_{out}}{V_{in}} = \frac{-R_1 C_1 s}{R_1 R_2 C_1 C_2 s^2 + R_2 C_2 s + 1}$$

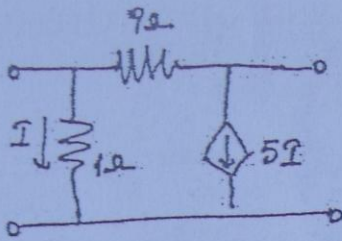
$$T(s) = \frac{-\frac{1}{R_2 C_2} s}{s^2 + \frac{1}{R_1 C_1} s + \frac{1}{R_1 R_2 C_1 C_2}} = \frac{-\theta \omega_0 s}{s^2 + \frac{\omega_0}{Q} s + \omega_0^2}$$

$s^2 + b.s + c$ formuna soktuk.

$R_1 C_1 = \theta / \omega_0$

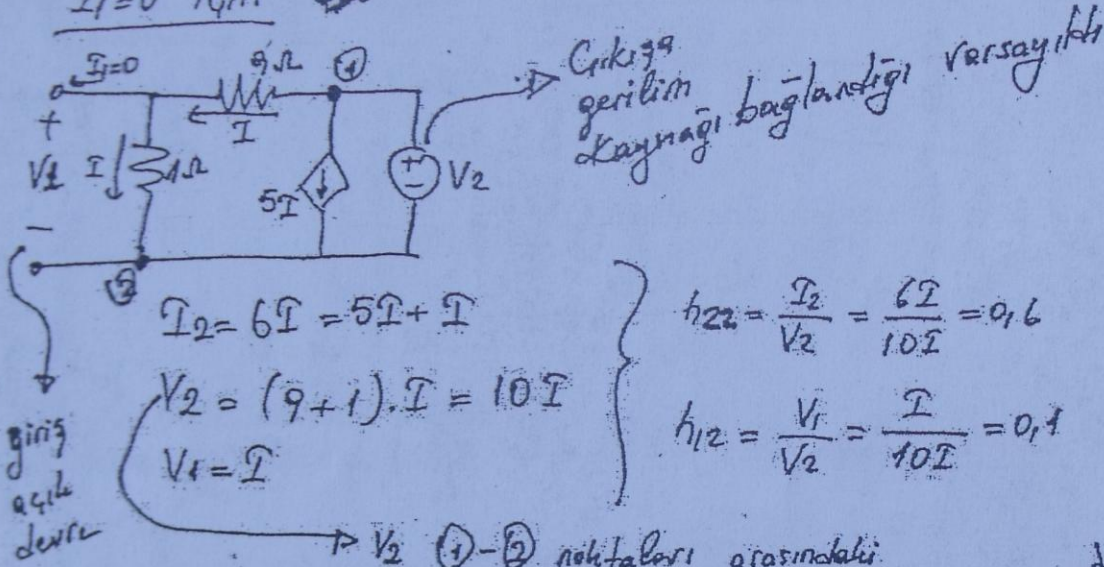
$R_2 C_2 = 1 / \omega_0^2$

Çözüm:

Dersinin h parametrelerini hesaplayın.

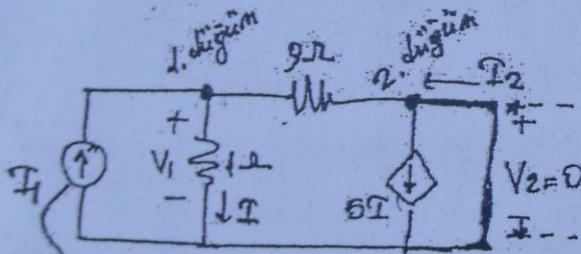
$I_2 = 0$ için

$$h_{22} = \frac{I_2}{V_2} = \frac{6I}{10I} = 0,6$$

$$h_{12} = \frac{V_1}{V_2} = \frac{I}{10I} = 0,1$$

$V_2 = 0$ için

giriş akım kaynağı bağlandığı varsayıldı

Çıkış kısa devre

$$V_1 = I$$

$$I_1 = I + \frac{V_1}{9} = \frac{10}{9} I \text{ (1. düğüm)}$$

$$I_2 = 5I - \frac{V_1}{9} = \frac{44}{9} I \text{ (2. düğüm)}$$

$$h_{11} = \frac{V_1}{I_1} = \frac{I}{\frac{10}{9} I} = 0,9$$

$$h_{21} = \frac{I_2}{I_1} = \frac{44/9 I}{10/9 I} = 4,4$$

aslında $\frac{V_1 - V_2}{9}$ ama $V_2 = 0$ olduğu için $\frac{V_1}{9}$ yazıldı.

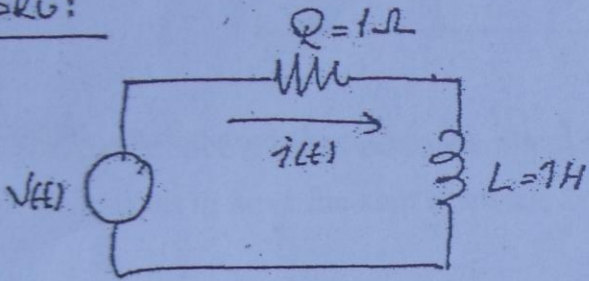

GEBZE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ
MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ
SINAV KAĞIDI

ÖĞRENCİNİN _____
ADI : _____
SOYADI : _____
BÖLÜMÜ : _____

TARİH : / /200__
NO : _____
SINIFI : _____
ALDIĞI NOT : _____

Soru:

$$V(t) = \sum_{n=1}^3 \sqrt{2} \cdot V_n \cdot \sin(\omega_n t + \theta_n)$$

$$\omega_n = 2\pi f_n \quad f = 1 \text{ Hz}$$

$$\theta_n = \frac{\pi}{2} \cdot n \quad V_1 = 10 \text{ V}$$

$$V_2 = 5 \text{ V}$$

$$V_3 = 3 \text{ V}$$

$i(t)$ akımını bulunuz.

$i(t)$ akımını bulmak için önce her bir harmonik değerine göre hesaplama yapılır.

$n=1$ (1. harmonik)

$$i_1 = \frac{V_1 \angle \theta_1}{1 + j2\pi \cdot 1 \cdot 1} = \frac{10 \angle 90^\circ}{1 + j2\pi} = 1,572 \angle 9^\circ$$

$n=2$ (2. harmonik)

$$i_2 = \frac{V_2 \angle \theta_2}{1 + j2\pi \cdot 1 \cdot 2} = \frac{5 \angle 180^\circ}{1 + j4\pi} = 0,396 \angle 94^\circ$$

$n=3$ (3. harmonik)

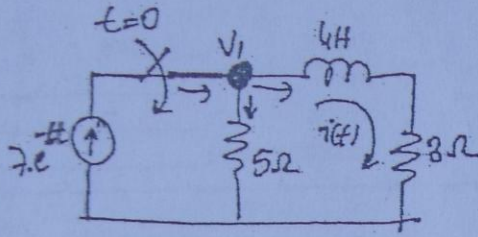
$$i_3 = \frac{V_3 \angle \theta_3}{1 + j2\pi \cdot 1 \cdot 3} = \frac{5 \angle 180^\circ}{1 + j6\pi} = 0,106 \angle -177^\circ$$

$$Z = R + j2\pi f \cdot n$$

Her bir harmonik için akım hesaplandı

$$i(t) = \sqrt{2} \cdot 1,572 \cdot \sin(2\pi t + 9^\circ) + \sqrt{2} \cdot 0,396 \cdot \sin(4\pi t + 94^\circ) + \sqrt{2} \cdot 0,106 \cdot \sin(6\pi t - 177^\circ)$$

SORU:

Davrede bobinin başlangıç şartının
0'ıdır olduğu durum için $i(t)$
akımını bulunuz.

(1) $\frac{V_1}{5} + i = 7e^{-6t}$ (Kirchoff akımlar kanunundan yazdık)
giren akım
çıkan akımlar toplam

(2) $V_1 = 3i + 4 \frac{di}{dt}$ (Kirchoff gerilimler kanunundan yazdık)
 $R=3\Omega$ ve $L=4H$
üzerinde düşen toplam gerilim

Bu denklemlerden biz $i(t)$ yi bulmak istiyoruz ve $V_1(t)$
ile ilgilenmiyoruz. O halde (2) nolu denklemi (1)'de
yerine yazarak sadece $i(t)$ li denklem elde ederiz.

$$\frac{di}{dt} + 2i = \frac{35}{4} e^{-6t}$$

Daha sonra bunun Laplace'ını alıyoruz.

$$sI(s) - i(0) + 2I(s) = \frac{35}{4} \cdot \frac{1}{s+6} \Rightarrow I(s) = \frac{35}{4} \cdot \frac{1}{(s+2)(s+6)}$$

$\Delta i(0)=0$

$$\frac{1}{(s+2)(s+6)} = \frac{A}{s+2} + \frac{B}{s+6}$$

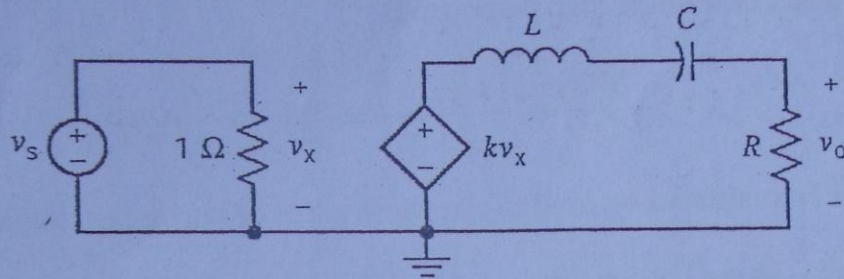
ya da $1 = A(s+6) + B(s+2)$ 'den
 $A = \frac{1}{4}$ $B = -\frac{1}{4}$ bulunur.

$$I(s) = \frac{35}{4} \cdot \frac{1}{s+2} - \frac{35}{4} \cdot \frac{1}{s+6} \Rightarrow$$

Ters Laplace Alınıc $i(t) = \frac{35}{16} e^{-2t} - \frac{35}{16} e^{-6t}$

Design Problems

Example:

The input of this circuit is the voltage source voltage, v_s . The output is the resistor voltage, v_o . Design this circuit to have the step response

$$v_o = 5te^{-4t} u(t) \text{ V}$$

Solution:

Equating the Laplace transform of the step response of the give circuit to the Laplace transform of the given step response:

$$V_o(s) = \frac{\frac{kR}{L}}{s^2 + \frac{R}{L}s + \frac{1}{LC}} = \frac{5}{(s+4)^2}$$

Equating the poles:

$$s_{1,2} = \frac{-\frac{R}{L} \pm \sqrt{\left(\frac{R}{L}\right)^2 - \frac{4}{LC}}}{2} = -4 \pm j0$$

Summarizing the results of these comparisons:

$$\frac{R}{2L} = 4, \quad R = 2\sqrt{\frac{L}{C}} \quad \text{and} \quad \frac{kR}{L} = 5$$

Pick $L = 1 \text{ H}$, then $k = 0.625 \text{ V/V}$, $R = 8 \text{ } \Omega$ and $C = 0.0625 \text{ F}$.

$$H(s) = \mathcal{L}[12te^{-4t}u(t)] = \frac{12}{(s+4)^2} = \frac{12}{s^2 + 8s + 16}$$

The Laplace transform of the step response is:

$$\frac{H(s)}{s} = \frac{12}{s(s+4)^2} = \frac{\frac{3}{4}}{s} + \frac{-3}{(s+4)^2} + \frac{k}{s+4}$$

The constant k is evaluated by multiplying both sides of the last equation by $s(s+4)^2$.

$$12 = \frac{3}{4}(s+4)^2 - 3s + ks(s+4) = \left(\frac{3}{4} + k\right)s^2 + (3+4k)s + 12 \Rightarrow k = -\frac{3}{4}$$

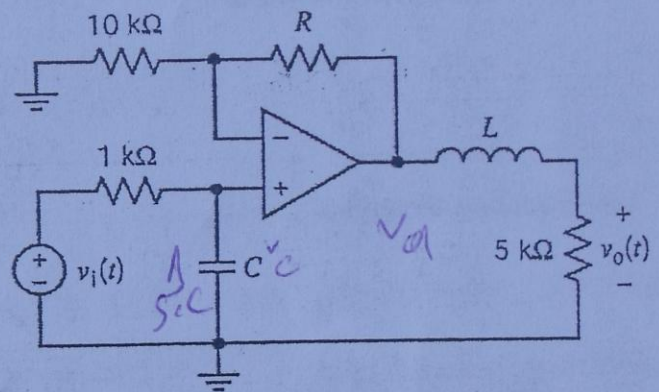
The step response is

$$\mathcal{L}^{-1}\left[\frac{H(s)}{s}\right] = \left(\frac{3}{4} - e^{-4t}\left(3t + \frac{3}{4}\right)\right)u(t) \text{ V}$$

Example:

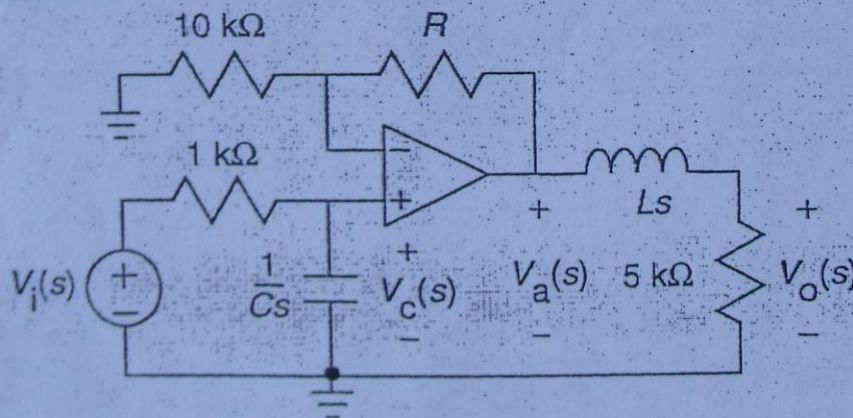
The input to this circuit is the voltage source voltage, $v_i(t)$. The output is the voltage, $v_o(t)$. Specify value of R , C and L that cause the transfer function of this circuit to be

$$H(s) = \frac{V_o(s)}{V_i(s)} = \frac{15 \times 10^6}{(s+2000)(s+5000)}$$

Solution:

The transfer function can also be calculated from the circuit itself. The circuit can be represented in the frequency domain as

We can save ourselves some work by noticing that the 10000 ohm resistor, the resistor labeled R and the op amp comprise a non-inverting amplifier. Thus

$$V_a(s) = \left(1 + \frac{R}{10000}\right) V_c(s)$$

Now, writing node equations,

$$\frac{V_c(s) - V_i(s)}{1000} + C s V_c(s) = 0 \quad \text{and} \quad \frac{V_o(s) - V_a(s)}{L s} + \frac{V_o(s)}{5000} = 0$$

Solving these node equations gives

$$H(s) = \frac{\frac{1}{1000C} \left(1 + \frac{R}{10000}\right) \frac{5000}{L}}{\left(s + \frac{1}{1000C}\right) \left(s + \frac{5000}{L}\right)}$$

Comparing these two equations for the transfer function gives

$$\left(s + \frac{1}{1000C}\right) = (s + 2000) \quad \text{or} \quad \left(s + \frac{1}{1000C}\right) = (s + 5000)$$

$$\left(s + \frac{5000}{L}\right) = (s + 2000) \quad \text{or} \quad \left(s + \frac{5000}{L}\right) = (s + 5000)$$

$$\frac{1}{1000C} \left(1 + \frac{R}{10000}\right) \frac{5000}{L} = 15 \times 10^6$$

The solution isn't unique, but there are only two possibilities. One of these possibilities is

$$\left(s + \frac{1}{1000C}\right) = (s + 2000) \Rightarrow C = 0.5 \mu\text{F}$$

$$\left(s + \frac{5000}{L}\right) = (s + 5000) \Rightarrow L = 1 \text{ H}$$

$$\frac{1}{1000(0.5 \times 10^{-6})} \left(1 + \frac{R}{10000}\right) \frac{5000}{1} = 15 \times 10^6 \Rightarrow R = 5 \text{ k}\Omega$$

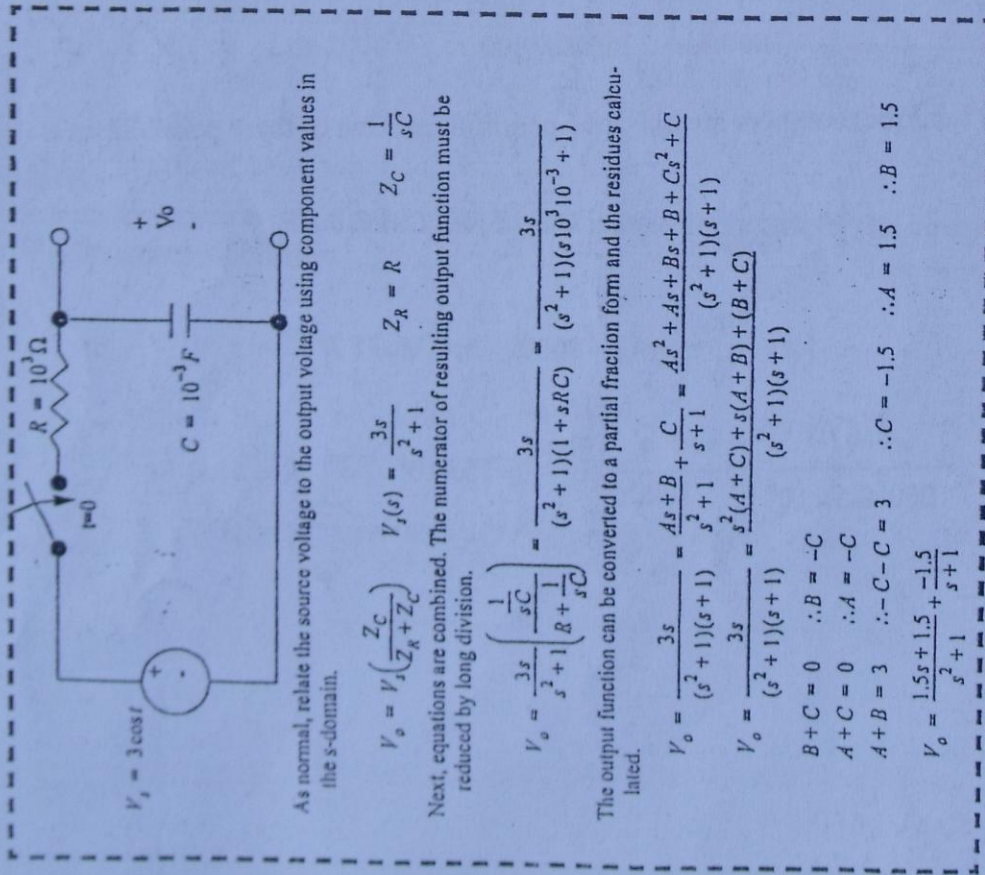

Figure 17.28 A circuit example

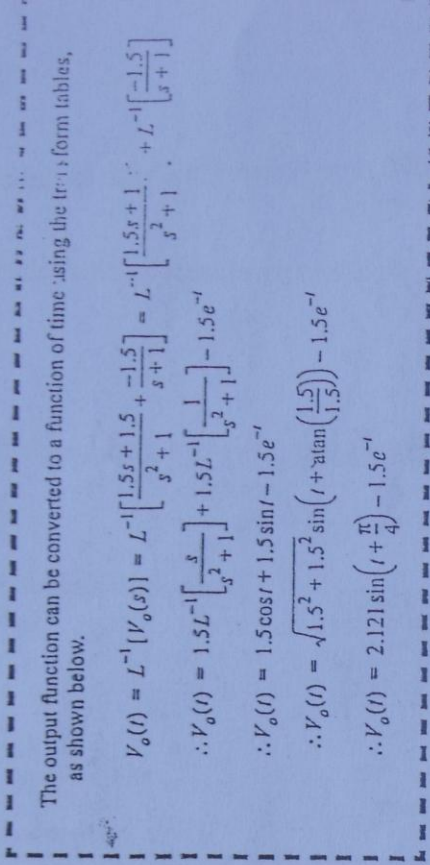

Figure 17.29 A circuit example (continued)

17.7 ADVANCED TOPICS

17.7.1 Input Functions

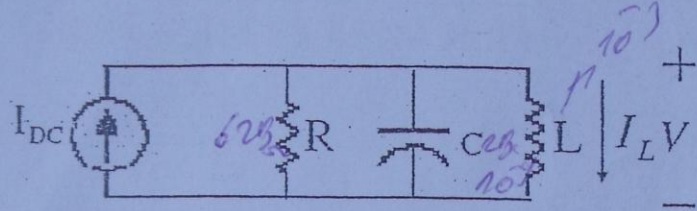
In some cases a system input function is comprised of many different functions, as shown in Figure 17.30. The step function can be used to switch functions on and off to create a piecewise function. This is easily converted to the s-domain using the e-to-the-s functions.

DEVRE ANALİZİ DERSİ II. QUIZ SINAVI CEVAP ANAHTARI

Soru 1: Aşağıdaki devre için elemanlara ait veriler şeklin yan tarafında verilmiştir. Bu veriler ışığında devreyi Laplace Dönüşümü yöntemi ile analiz ederek böyle bir sistemin zaman domeni davranışını i_L için bulunuz.

$$I_{DC} = 24\text{mA}, R = 625\Omega,$$

$$L = 25\text{mH}, C = 25\text{nF}$$

$$\mathcal{L}^{-1}\left(\frac{K}{s+\alpha-j\beta} + \frac{K^*}{s+\alpha+j\beta}\right) = 2|K|e^{-\alpha t} \cos(\beta t + \theta) u(t)$$

olduğunu hatırlayınız.

Cevap 1:

$$I_{DC} = 24\text{mA}, R = 625\Omega,$$

$$L = 25\text{mH}, C = 25\text{nF}$$

$$V = \frac{\left(\frac{I_{DC}}{s}\right)}{\left(\frac{1}{R} + sC + \frac{1}{sL}\right)} = \frac{I_{DC}}{s} \cdot \frac{\left(\frac{I_{DC}}{C}\right)}{\left(s\frac{1}{R} + s^2C + \frac{1}{L}\right)} = \frac{\left(\frac{I_{DC}}{C}\right)}{\left(s\frac{1}{RC} + s^2 + \frac{1}{CL}\right)}$$

$$I_L = \frac{V}{sL} = \frac{\left(\frac{I_{DC}}{LC}\right)}{s\left(s^2 + s\frac{1}{RC} + \frac{1}{LC}\right)} = \frac{\left(\frac{24\text{mA}}{(25\text{mH})(25\text{nF})}\right)}{s\left(s^2 + s\frac{1}{(625\Omega)(25\text{nF})} + \frac{1}{(25\text{mH})(25\text{nF})}\right)}$$

$$I_L = \frac{38.4\text{M}}{s(s^2 + 64\text{K}s + 1600\text{M})} = \frac{38.4\text{M}}{s(s + 32\text{K} - j24\text{K})(s + 32\text{K} + j24\text{K})}$$

Burada $M=10^6$, $K=10^3$ değerlerini göstermektedir.

$$I_L = \frac{38.4M}{s(s+32K-j24K)(s+32K+j24K)}$$

$$= \frac{A_1}{s} + \frac{A_2}{(s+32K-j24K)} + \frac{A_2^*}{(s+32K+j24K)}$$

$$A_1 = \frac{38.4M}{(32K-j24K)(32K+j24K)} = 24m$$

$$A_2 = \frac{38.4M}{(-32K+j24K)(-32K+j24K+32K+j24K)} = 20m \angle 127^\circ$$

$$\frac{K}{s+\alpha-j\beta} + \frac{K^*}{s+\alpha+j\beta} = 2|K|e^{-\alpha t} \cos(\beta t + \theta) u(t)$$

$$i_L = [24m + 40m(e^{-32Kt}) \cos(24Kt + 127^\circ)] u(t) A$$

Soru 2:

$$\begin{bmatrix} \dot{x}_1 \\ \dot{x}_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ -6 & -5 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix} u(t)$$

$$y = [8 \quad 1] \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$$

şeklindeki durum denklemleri ile tanımlanan bir sistem için sistemin transfer fonksiyonunu zaman domeninde elde ediniz. Transfer fonksiyonu tanımının $G(s) = C\Phi(s)B$ olduğunu hatırlayınız.

Cevap 2:

$$[SI - A] = \begin{bmatrix} s & -1 \\ 6 & s+5 \end{bmatrix} \Rightarrow \Phi(s) = [SI - A]^{-1} = \frac{\begin{bmatrix} s+5 & 1 \\ -6 & s \end{bmatrix}}{s^2 + 5s + 6}$$

$$G(s) = C[SI - A]^{-1}B = [8 \quad 1] \frac{\begin{bmatrix} s+5 & 1 \\ -6 & s \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix}}{s^2 + 5s + 6} = \frac{[8 \quad 1] \begin{bmatrix} 1 \\ s \end{bmatrix}}{s^2 + 5s + 6} = \frac{8+s}{s^2 + 5s + 6}$$

Buradan;

$G(s) = \frac{s+8}{s^2 + 5s + 6}$ olarak elde edilir. $G(s)$ nin zaman domeni ifadesi ise:

$G(s) = \frac{A_1}{(s+3)} + \frac{A_2}{(s+2)} \Rightarrow A_1 = -5$ ve $A_2 = 6$ olarak bulunur. Ters Laplace dönüşümü ile:

$$G(t) = -5e^{-3t} + 6e^{-2t} \text{ olarak bulunur.}$$